

Εισήγησις στὴν Θ' Σύναξι Ἐνημερωτικῇ
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας
† Σύναξις Ἀγιορειτῶν Πατέρων
17/30.6.2019

Θεμελιώδεις Ἀρχές τῆς ἐν Χριστῷ Ζωῆς
Εὐαγγελικὸς Δεκάλογος
Μέρος Ε'.

Α'. Ἡ ἀνάβασίς μας στὴν *Οὐρανοδρόμο Κλίμακα* συνεχίζεται, μὲ τὴν Χάρι τοῦ Κυρίου μας καὶ τὴν βοήθεια τῆς Παναγίας μας, ἔστω καὶ μὲ διακοπές.

Οἱ διακοπές αὐτὲς ἴσως εἶναι ἀναγκαῖες, προκειμένου νὰ ξεκουρασθοῦμε, νὰ ἐμβαθύνουμε σὲ ὅσα ἀκούσαμε καὶ νὰ πάρουμε βαθεῖες ἀνάσες γιὰ τὴν συνέχισι τῆς ἀναβάσεως.

Ἀπόψε, θὰ ἀνέβουμε τὴν *ἕκτη βαθμίδα*, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στὸ πολὺ σημαντικὸ καὶ ἐξαιρετικῆς σημασίας θέμα τῆς *Καθαρότητος τῆς Καρδίας*.

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ὁμως νὰ προτάξω μία ἀκόμη ἀναφορὰ καὶ νὰ ἐπιμείνω στὸ θέμα τῆς *Συγχωρητικότητος*, τὸ ὁποῖο ἀνήκει στὴν ἐβδόμη *βαθμίδα* τῆς *Κλίμακός* μας.

Σὲ δύο προηγούμενες *Συνάξεις* μας, τὴν τρίτη καὶ τὴν τετάρτη, εἶχε γίνεи ἐκτενὴς λόγος γιὰ τὴν *Συγχωρητικότητα* μὲ τὸ *Συναξάρι τοῦ Πέτρου Γ.*, καὶ τὴν *Συμφιλίωσι τῶν Ἰσπανῶν τενόρων Ντομίνγκο καὶ Καρρέρα*.

Διαπιστώνω συνεχῶς πόσο κρίσιμο καὶ δύσκολο εἶναι τὸ ζήτημα τῆς *Συγχωρητικότητος* μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν μας, γι' αὐτὸ καὶ ἐπιμένω, ὑπενθυμίζων τοῦτο, μέσφ κυρίως συγχρόνων παραδειγμάτων.

* * *

«Κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ διωγμοῦ τῶν Ἀρμενίων ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ὅπου ἀνάμεσά τους ἦσαν καὶ Χριστιανοί, ἕνας φανατικὸς Τούρκος κατεδίωκε ἕναν νεαρὸ Χριστιανὸ μὲ τὴν ἀδελφή του.

Κάποια στιγμή τοὺς ἔφθασε καὶ μὲ τὸ μαχαίρι σκότωσε τὸν νέο. **Ἡ** κοπέλα στὸ μεταξὺ κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ.

Μετὰ ἀπὸ καιρὸ, ἡ νέα αὐτὴ ἔγινε Νοσοκόμα.

Μιὰ ἡμέρα, στὸ Νοσοκομεῖο ποὺ ἐργαζόταν, ἔφεραν ἕναν στρατιώτη βαριὰ τραυματισμένο. **Στὸ** πρόσωπό του δὲν δυσκολεύτηκε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν φονιά τοῦ ἀδελφοῦ της.

Ζήτησε δύναμι ἀπὸ Ἐκεῖνον, ποὺ Πρῶτος εἶχε ζητήσει ἀπὸ τὸν ἐπουράνιο Πατέρα Του νὰ συγχωρήσῃ τοὺς σταυρωτές Του, καὶ ἄρχισε νὰ τὸν περιποιεῖται μὲ ὅλη τὴν δύναμι τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης.

Ἐἄρρωστος ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες παραξενεύτηκε μὲ τὴν ιδιαίτερη περιποίησι τῆς Νοσοκόμας.

Ἄν βάσταξε λοιπὸν καὶ μιὰ ἡμέρα τὴν ἐρώτησε:

- **Ἀ**δελφή, ἡ ιδιαίτερη φροντίδα σας γιὰ μένα μὲ συγκινεῖ. **Σ**ὲ τί ὀφείλεται;...

Ἡ χριστιανὴ Νοσοκόμα, ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως, τοῦ ἔδειξε τὴν Καινὴ τῆς Διαθήκης, ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ διαβάζῃ.

Ἐταν ἔφθασε στὸ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς σας, ἐυεργετεῖτε αὐτοὺς ποὺ σᾶς μισοῦν» (Ματθ. ε' 55), ὁ ἄρρωστος τὴν διέκοψε:

- **Ἀ**δελφή, αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο... **Ἐ**χετε ἐσεῖς κάποιον ποὺ νὰ μπόρεσε νὰ τὸ κάμει αὐτό;...

- **Π**ρῶτα ὁ Χριστὸς πάνω στὸν Σταυρό,... ἀπάντησε ἡ Νοσοκόμα. **Κ**αὶ μετὰ, μὲ τὴν δύναμι Ἐκεῖνου, ἡ ἀδελφὴ ἐνὸς σκοτωμένου τὸ ἔκαμε στὸν φονιά τοῦ ἀδελφοῦ της!...».

* * *

Β'. ζ. Ἡ Καθαρότης τῆς Καρδίας

• **«Κύριε** τὰ χεῖλη μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν Σου» (Ψαλμ. ν' 17)!...

Σᾶς παρακαλῶ, νὰ στρέψουμε τῶρα τὴν προσοχή μας στὸν ἕκτο **Μακαρισμὸ** τοῦ Κυρίου μας:

«Μακάριοι οί καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται». (Ματθ. ε΄ 8)

Εἶναι μακάριοι καὶ πανευτυχεῖς ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἔχουν καὶ διατηροῦν τὴν Καρδιά τους καθαρὴ ἀπὸ κάθε μολυσμὸν ἀμαρτίας, διότι αὐτοὶ θὰ ἰδοῦν τὸν Θεόν.

Ἡ Ὅρασις τοῦ Θεοῦ, ὅσον βεβαίως εἶναι δυνατὸν στὴν ἀνθρώπινη φύσι, ταυτίζεται μὲ τὴν σωτηρία μας.

Ἐπομένως, εἶναι ἄμεσα κατανοητό, πόσον σοβαρὸ καὶ πρωτεῦον εἶναι ἡ Καθαρότης τῆς Καρδίας.

Ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος –διδάσκουν οἱ θεῖοι Πατέρες– προσπαθεῖ νὰ καθαρῖζη τὴν καρδιά του ἀπὸ κάθε ἐμπαθῆ διάθεσι, ἀπὸ κάθε μολυσμὸ κακίας, ἀπὸ κάθε ἀμαρτωλὴ προσβολὴ καὶ ροπὴ φιλοδοξίας, φιλαυτίας καὶ φιληδονίας:

... αὐτὸς διαπιστώνει σὺν τῷ χρόνῳ, ὅτι ἓνα νέφος καὶ μία ὀμίγη, τὰ ὅποια ἐκάλυπταν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς του, ἀρχίζουν νὰ ὑποχωροῦν· τότε ἀρχίζει νὰ βλέπη μὲ ἓναν μυστικό-ἐσωτερικὸ τρόπο τὸν Θεό.

Ἡ Καθαρότης τῆς Καρδίας εἶναι μία καθολικὴ ἀρετὴ, δηλαδὴ περιλαμβάνει τὴν καθολικὴν προσπάθειά μας νὰ διατηρηθῆ καθαρὴ ἡ ὑπαρξίς μας, στὴν ὅποια –ὡς Ἀνάκτορο Βασιλικό– πρέπει νὰ βασιλεύη καὶ δεσπόζη ὁ Νοῦς μας, καὶ νὰ μὴν εἶναι δουλωμένος στὶς αἰσθητὲς ἡδονὲς διὰ τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τὶς ἐσωτερικὲς ἐμπαθεῖς κινήσεις.

Ὁ ἐν Χριστῷ ἀγωνιζόμενος γιὰ νὰ ἐνωθῆ μὲ τὸν Θεό, καταβάλλει μίαν συνεχῆ καὶ ἐργώδη προσπάθεια, ἡ ὅποια καλεῖται ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοσί μας «Φυλακὴ τῶν Πέντε Αἰσθήσεων, τῆς τε Φαντασίας, τοῦ Νοῦς καὶ τῆς Καρδίας».

* * *

Ἐδῶ, χρειάζεται μία διευκρίνισις.

Ποιά Καρδιά εἶναι αὐτή, ἡ ὅποια πρέπει νὰ καθαρῖζεται, νὰ προστατεύεται, ὥστε νὰ βλέπη τὸν Θεόν;

Ἄρά γε, ἡ καρδιά ἡ σαρκικὴ, ἡ βιολογικὴ;...

Βεβαίως, ὄχι...

Καρδιά, στὴν Παράδοσι τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων μας, εἶναι τὸ ἐσώτατο εἶναι μας, ἡ «βαθεῖα καρδιά» (Ἱερ. ιζ΄ 9), ὁ «ἔσω ἄνθρωπος» (Ἐφεσ. γ΄ 16)· εἶναι τὸ «ὑπερφυσικὸν κέντρον», διότι «ἡ ὑπερφυσικὴ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐλάβομεν διὰ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, εἰς τὴν Καρδίαν εὐρίσκεται, ὡς εἰς καθέδραν καὶ θρόνον», λέγει ὁ Ὁσῖος Νικόδημος ὁ Ἁγιορεῖτης.

Ὁ Ἅγιος Προφήτης Δαβὶδ παρακαλεῖ τὸν Θεόν: «Καρδίαν κα-

θαράν κτίσον ἐν ἔμοι» (Ψαλμ. ν' 12)· ὁ δὲ Χριστὸς μας, χρησιμοποιοῦν τὸν λόγον τοῦ Ἁγίου Προφήτου Ἡσαΐου γιὰ τοὺς Ἑβραίους: «ἡ δὲ **Καρδιά** αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' Ἐμοῦ» (Ματθ. ιε' 8).

Ἔτσι λοιπόν, μᾶς εἶναι δυνατὸν νὰ κατανοήσωμε τὴν προτροπὴ τοῦ Σοφοῦ Σολομῶντος: «**Υἱέ, πάση φυλακῇ τήρει σὴν Καρδίαν**» (Παροιμ. δ' 23)· μὲ κάθε τρόπο καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα, «ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός», φύλαττε-προστάτευε τὴν **Καρδιά σου**, τὸν «ἔσω ἄνθρωπον».

* * *

Ἡ **Καθαρότης** λοιπὸν τῆς **Καρδίας** εἶναι τὸ πρῶτο καὶ θεμελιῶδες μέλημα κάθε ἀγωνιζομένου Χριστιανοῦ, διότι ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν ἁγιασμό, τὴν θέωσί μας.

Ἡ ἐπιδίωξις τῆς **Καθαρότητος τῆς Καρδίας** θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ σταδιακὰ ἀπὸ τὸ **παρὰ φύσιν** τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐμπαθείας στὸ **κατὰ φύσιν** τῆς ἐναρέτου εὐαγγελικῆς ζωῆς.

Καὶ ἐφ' ὅσον συνεχίσουμε τὸν ἀγῶνα, ἡ προσευχή μας θὰ γίνετα ὄλο καὶ περισσότερο βαθειὰ καὶ ἐσωτερικῇ, θὰ μᾶς δοθῇ τὸ δῶρο τῆς **Καρδιακῆς Προσευχῆς**, μέσῳ τῆς ὁποίας θὰ ἀξιωθοῦμε νὰ φθάσωμε στὸ **ὑπὲρ φύσιν**, στὴν **Ὁρασι τοῦ Θεοῦ**, στὴν **Θέα τῶν Ἀκτίστων Ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ**, στὴν **Θέα τοῦ Ἀκτίστου Φωτὸς τῆς Μακαρίας Δόξης τῆς Ἁγίας Τριάδος**.

Θὰ πρέπει ὅμως καὶ πάλι νὰ τονισθῇ, μὲ ἰδιαίτερη μάλιστα ἔμφασι, ὅτι

«ἡ καθαρότης τῶν αἰσθήσεών μας, ἡ ἀγνότητα τῶν λογισμῶν καὶ τῶν σκέψεων, ἡ σωφροσύνη τοῦ νοῦ καὶ ὁ ἁγιασμός τῆς Καρδιάς, προϋποθέτουν μακροχρόνιο σκληρὸ ἀγῶνα μὲ τὰ πάθη μας, τὶς ἀδυναμίες μας, τὶς ἰδιοτροπίες μας, τὶς κακίες μας καὶ πρὸ παντὸς μὲ τὸν ἐγωκεντρισμὸ καὶ τὴν ὑπερηφάνειά μας.

Τὸν ἀγῶνα μας αὐτὸν θὰ τὸν βοηθήσουν, μὲ τὴν ὀδηγία τοῦ Πνευματικοῦ μας, τὰ ἑξῆς:

- **πρῶτα πρῶτα**, ἡ βαθειὰ συναίσθησις τῆς **ἁμαρτωλότητός μας**,
- **κατὰ δεύτερον**, ἡ ἀπόρριψις τῆς **αὐτοδικαιώσεως** (μὴ νομίζουμε δηλαδὴ, ὅτι μὲ τὰ ἔργα μας θὰ σωθοῦμε),
- **τρίτον**, τὰ δάκρυα τῆς **μετανοίας**,
- **τέταρτον**, ἡ πολλὴ **προσευχή**,
- **ἐν συνεχείᾳ** ἡ μελέτη τῶν **ἱερῶν Κειμένων**,
- **καὶ τέλος** ἡ συνειδητῇ συμμετοχὴ στὰ **Ἱερὰ Μυστήρια**».

* * *

Θα ήθελα να τελειώσω απόψε το **Πρώτο Μέρος** της αναφοράς μου στην **Καθαρότητα της Καρδιάς** με ένα συγκλονιστικό σύγχρονο μας περιστατικό, το οποίο θα απαντήσει και στις πιθανές ενστάσεις κάποιων, οι οποίοι θα ενόμιζαν, ότι το θέμα αυτό δεν αφορά τους εν τῷ κόσμῳ Χριστιανούς.

«Πρὶν ἀπὸ χρόνια πολλά, μιὰ Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς, καθ’ ὃν χρόνον ἐψάλλετο τὸ γνωστὸ Δοξαστικὸ **“Βασιλεῦ Οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας...”**, ἕνας ἄνδρας τὸ ἐπανελάμβανε καὶ αὐτὸς νοερά, ἀπὸ μέσα του... **Καὶ** ξαφνικά, ὄλος ὁ νοῦς του πλημμύρισε ἀπὸ φῶς θείας Γνώσεως καὶ μὲ τρόπον ἀκατάληπτον πληροφορήθηκε, ὅτι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι τέλειος Θεός!...

Ἡ πληροφορία αὐτή, ὡς ψυχοσωματικὴ θεία κατάστασις, τὸν κατέλαβε ὀλόκληρον... **Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἦταν μέσα σ’ ὅλη του τὴν ὑπαρξὶ μὲ κέντρο τὴν καρδιά του**, καὶ αὐτὸς ὀλόκληρος ἦταν λουσμένος ἀπὸ τὴν φωτοχυσία Του... **Φῶς** μέσα του... καὶ αὐτὸς ἀπ’ ἕξω λουσμένος στὸ Φῶς... **Ναί**, ἦταν **“ὁ τὰ πάντα πληρῶν”** Θεός, τὸ Πανάγιον Πνεῦμα!...

Καὶ τὸ παράδοξο ἦταν, ὅτι ὁ νοῦς αὐτοῦ τοῦ προσευχομένου Χριστιανοῦ, ἐλλαμπόμενος ἀπὸ τὸ πνευματοφόρο Φῶς, **ἔμοιαζε μὲ οὐράνιον ὄφθαλμό** (“ὁ νοῦς ὄλος ὀφθαλμός ἐστι”, κατὰ τὴν πείρα, τὸ βίωμα καὶ τὴν διδασκαλία τῶν Ἁγίων Πατέρων), μὲ δυνατὴ διορατικὴ πνευματικὴ ὄρασι, πού ἐφαίνετο σὰν **νὰ περιπολῆ κυκλικὰ γύρω-γύρω ἀπὸ τὴν καρδιά**:

- **γὰ** νὰ διώχνη νοητὰ τὰ παράσιτα τῶν ξένων προσβολῶν,

- **καὶ** γὰ νὰ θαυμάζη τὸν ἀποκαλυπτόμενο θησαυρὸ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ **“ἡ βασιλεία Του ἐντὸς ἡμῶν ἐστιν”**.

Ἴδου πῶς αἰσθάνθηκε νὰ βιώνη καὶ τὸ **“καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος”**. **Ἐ**νας ἀπέραντος οὐρανὸς γεμᾶτος φῶς Θεοῦ, χωρὶς τὴν παραμικρὴ κηλίδα τῶν ἁμαρτιῶν.

Καὶ καθ’ ὃν χρόνον ἐθαύμαζε ὁ νοῦς τὸν πλοῦτον τῶν πνευματικῶν αὐτῶν ἀποκαλύψεων, ἐντελῶς ἀρρόσμενα στάθηκε μὲ **ἀκατάληπτη Γνώσι** καὶ στὶς λέξεις **“καὶ ζωῆς χορηγός”**.

Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο εἶναι *ζωῆς χορηγός*. **Τ**ὸ ὁμολογοῦν καὶ τὰ ψαλλόμενα τροπάρια τῆς Πεντηκοστῆς: “Φῶς καὶ Ζωὴ καὶ Ζῶσα Πηγὴ νοερά...”, “Ζωὴ καὶ ζωοποιοῦν...” (ἀπὸ τοὺς Αἴνους τῆς Ἑορτῆς). **Εἶ**ναι αὐτὸ πρὸς μᾶς περιγράφει τὸ πρῶτο βιβλίον τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ Γένεσις, γιὰ τὴν πλάσι τοῦ πρώτου ἀνθρώπου: “Καὶ ἐνεφύσησεν (ὁ Θεὸς) εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (δηλαδὴ τοῦ Ἀδὰμ) Πνοὴν Ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν”.

Ἀρχισε λοιπὸν αὐτὸς ὁ Χριστιανὸς νὰ ἀντιλαμβάνεται ἀπαθῶς καὶ ὡς πρόσωπο, ὡς ὑπαρξίς, **τὸ ἀπροσπέλαστο μυστήριον τῆς ἰδικῆς του πλάσεως καὶ δημιουργίας “ὡς εἰκόνος Θεοῦ καὶ καθ’ ὁμοίωσιν”** Αὐτοῦ, ἀπολαμβάνοντας συγχρόνως καὶ τὴν ἄπειρη Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τὴν Σοφία καὶ τὴν Πρόνοιάν Του γιὰ τὴν κορωνίδα τῆς δημιουργίας, δηλαδὴ τὸν ἄνθρωπο-τὸν ἴδιον...

Ἐτσι βίωσε ὁ ἐν λόγῳ Χριστιανὸς τὴν δημιουργία τοῦ πρώτου ἀνθρώπου καὶ τὸ θεῖο ἐμφύσημα ὡς Ἄκτιστη Ἐνέργεια νὰ πλάθῃ τὴν ψυχὴν, πνευματικὴν, ἄυλην, νοερὰ καὶ ἀθάνατην, ἀλλὰ καὶ κτιστὴ ταυτόχρονα, ὡς “εἰκόνα καὶ καθ’ ὁμοίωσιν” τοῦ Δημιουργοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ...».

* * *

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί μου καὶ Ἀδελφές μου·

Εὐχαρίστως τώρα νὰ συζητήσουμε γιὰ τὴν **Καθαρότητα τῆς Καρδίας**.

Σᾶς εὐχαριστῶ!

Ὁ Μητροπολίτης

† ὁ Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς Κοπριανὸς